

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه :

برای دریافت درجه دکترای حرفه ای

در رشته پزشکی

عنوان :

بررسی علل تولد نوزادان *VLBW* در بیمارستانها و

زایشگاههای شهر اصفهان

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر منوچهر برای

متخصص کودکان و نوزادان و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی (استادیار)

استادان مشاور:

جناب آقای دکتر مهرداد میرزاجیمی

متخصص کودکان و نوزادان و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی (استادیار)

جناب آقای ناطق عباسقلی زاده

فوق لیسانس آموزش بهداشت ، عضو هیئت علمی و مدیر گروه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

تحقیق و نگارش :

لیدا آهنگر نظری

سالتحصیلی ۸۱-۱۳۸۰

با تمام وجود نثار می کنم به:

صبورترینم مادر

که همه هر آنچه دارم از اوست.

به او که تکیه گاهم در تمام لحظه های زندگی بود.

به پاس همه محبتها،

فداکاریها و اشکهایش

دستانش را می بوسم.

با تمام احساس تقدیم می کنم به:

دلسوزترینم پدر

که به من ایستادگی و تلاش

برای رسیدن به فردائی بهتر

را آموخت.

از صمیم قلب پیشکش می کنم به:

مهربانترین داور

همراز، همراه و همسفر وفادار روزهای زندگیم
که با صفا و صمیمیت و صداقتش تکیه گاهی
امن برای لحظات زندگیم است.

با تمام مهر تقدیم می کنم به:

عزیزترینم مهران

که همواره سایبانی از محبت ،
دریائی از معرفت و حامی
و یاور من در زندگی بوده است.

تقدیم به:

پدر بزرگوار استاد آصف

که راهنما و مشوق من در عرصه تلاش
در راستای رسیدن به مراتب
علم و معرفت بوده است.
به پاس حمایت‌های بی شائبه اش.

تقدیم به:

استاد گرانقدر جناب آقای ابراهیمیان

که مسیر تاریک زندگیم را
به نور علم روشنایی بخشید
و همواره بر افتخار شاگردیش می بالم.
به پاس زحمات بی دریغشان.

تقدیم به:

دای بزرگوار دکت سدید محمدی

که خاضعانه زیستن را به من آموخت. باشد که امین آموخته هایش باشم.
به پاس همه خوبیها و مهربانیهایش

تقدیم به:

دای بزرگوار مهندس مجید محمدی

الگوی صبر و شکیبائی و زیباترین و پرمفهومترین مظهر محبت.
به پاس فداکاریهای کم نظیرش

تقدیم به:

استاد ارجمند جناب آقای دکتر برای

معلم علم و اخلاق که تواضع را
از ایشان آموختم.

و با تشکر از:

جناب آقای عباسقلی زاده

به پاس زحماتشان.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۱
فصل اول: مقدمه	۳
مقدمه:	۴
الف: تعریف کم وزنی هنگام تولد (LBW) :	۶
ب) دامنه بیماریها و اختلالات در نوزادان LBW:	۸
ج: عوامل خطر اصلی همراه با بروز کم وزنی هنگام تولد (LBW):	۹
۱-عوامل خطر آمار نگاری:	۱۱
۲-عوامل خطر بالینی موجود قبل از حاملگی	۱۳
۳-عوامل خطر بالینی موجود در حاملگی فعلی:	۱۶
۴-عوامل خطر مربوط به رفتار ، عادات و محیط:	۲۰
۵-عوامل خطر مربوط به مراقبت های پزشکی:	۲۲
۶-عوامل خطری که بعنوان فاکتورهای تکمیلی پذیرفته شده اند:	۲۳
فصل دوم: روش و مواد	۲۵
روش تحقیق:	۲۶
نمونه پرسشنامه:	۲۸
فصل سوم: جداول و نمودارها	۳۰
فصل چهارم: نتایج و بحث	۵۵
نتایج:	۵۶
بحث و نتیجه گیری:	۶۱
پیشنهادهات:	۶۴
ضمیمه ۱:	۶۵
abstract	۶۶
منابع:	۶۷

چکیده

کم وزنی هنگام تولد، یکی از دلایل اصلی مرگ و میر و بیماریهای خطرناک دوران نوزادی است که هر ساله خسارت فراوان مالی، اجتماعی، روانی و عاطفی را باعث می شود. این در حالی است که بررسی دقیق فاکتورها و عوامل خطر ساز در مادران باردار می تواند از درصد قابل توجهی از این خسارت جلوگیری نموده و تحقق هدف بهداشت برای همه را امکان پذیر سازد.

فرضیه ها و روشها: در این مطالعه سعی شده تا علل کم وزنی هنگام تولد مشخص و رابطه آن با عوامل خطر ساز از جمله مصرف الکل و مخدر، سابقه خونریزی واژینال در طی حاملگی، دوقلوئی، سن زیر ۲۰ سال و بالای ۳۵ سال مادر، رتبه اول یا چهارم حاملگی و پس از آن، فاصله کمتر از ۲ سال میان حاملگیها، خویشاوندی والدین، وضعیت بد درآمد خانواده، شاغل بودن مادر، استفاده از دارو^۱ و ابتلا به بیماریهای گوناگون در دوران حاملگی، وجود سابقه سقط جنین، سابقه زایمان با وزن زیر ۲۵۰۰ گرم، مصرف دخانیات، عدم برخورداری از مراقبت های دوران بارداری تعیین شود، تا از نتایج آن جهت تنظیم یک سیستم جامع غربالگری استفاده گردد.

مطالعه فوق در فاصله زمانی ۶ ماه روی ۹۶ نوزاد زنده کم وزن متولد شده در بیمارستانهای شهید بهشتی و الزهراء اصفهان با استفاده از پرسشنامه انجام گردید.

اطلاعات مورد استفاده در این تحقیق از شرح حال و معاینه فیزیکی نوزادان کم وزن حاصل شده است و بر این اساس پرسشنامه تکمیل شده است.

یافته ها نشانگر آن بود که مادران در معرض فاکتورهای خطرزا، شانس بیشتری از جهت زاییدن نوزادان زیر ۱۵۰۰ گرم داشته و لازم است تحت مراقبت های بیشتر و دقیق تری قرار گیرند. همچنین استفاده از روشهای صحیح غربالگری ، تشخیص صحیح تر و سریعتر این مادران را امکان پذیر می نماید.

کلید واژه ها:

کم وزنی هنگام تولد	فاصله میان حاملگیها	سقط قبلی
عامل خطر	رتبه حاملگی	مراقبت های بارداری
استعمال الکل	درآمد	دوقلو
خویشاوندی	اشتغال	سن مادر
استعمال دخانیات		

Key words:

Low Birth weight (LBW)

Risk factor

Alchol

Twins

Maternal age

History of abortion

Prenatal care

Smoking

Intervals between pregnancies

Poor economical conditions

Familial marriage

Gravida

Employment

فصل اول

مقدمه

مقدمه:

یکی از شاخصهای دوازده گانه ای که توسط سازمان بهداشت جهانی بعنوان نشانگرهای اصلی برای رسیدن به هدف بهداشت برای همه اعلام گردیده است، وزن هنگام تولد می باشد. در این راستا سازمان بهداشت جهانی انتظار داشت که تا سال ۲۰۰۰ میلادی حداکثر ۵٪ از نوزادان، وزن هنگام تولد زیر ۲۵۰۰ گرم (LBW) داشته باشند (۱). موارد زیر بیانگر دلایلی است که موضوع کاهش میزان فراوانی تولد نوزادان LBW را از اهمیت خاص برخوردار نموده است.

۱- سه عامل اصلی که در مرگ و میر حول زایمان (perinatal) نقش اصلی را بازی می کنند عبارت هستند از:

(A) اختلال رشد داخل رحمی (IUGR)

(B) زایمان های زودرس و در نتیجه نوزادان نارس (Preterm)

(C) آنومالیهای کشنده مادرزادی

بدین ترتیب مشخص می شود که وزن هنگام تولد، چه در کشورهای پیشرفته و چه در کشورهای در حال توسعه، احتمالاً مهمترین عامل مستقلى است که مرگ و میر نوزادان را تحت تاثیر قرار می دهد. چرا که هر دو عامل اختلال رشد داخل رحمی و زایمان های زودرس، منجر به تولد نوزادان با وزن زیر ۲۵۰۰ گرم می شوند. این در حالی است که بیشترین تعداد مرگهای قابل پیشگیری در نوزادان مذکور همراه با دو عامل فوق رخ داده اند.